

heden, die geschikte verbindingen vormen), maar vooral ook nemen de geestelijke dingen, de geloofstrijd, maar ook de geloofsoverwinning, een groote plaats in. Er wordt nogal eens „ouderwetsch“ geprekeerd in het boek, enkele fragmenten zijn van breedsprakigheid niet vrij, maar daar staan ook weer frissche en teekenachtige stukken tegenover en de geest van het geheel, van het boek als totaliteit, is uitstekend. Men moet dit verhaal niet tegemoetredren als een christelijken roman, doch als een bijdrage tot de christelijke lectuur. En dan verdient het de waardeering, waarop al het werk van den overleden Auteur recht heeft, de waardeering voor het eenvoudige christelijke verhaal.

C. T.

VRAGEN VAN JONGEREN

Vragen en vragen.

II.

Het is geen wonder, dat onze jongemensen vragen. Immers het geloof is zelfs niet voor volwassenen zoo maar kant en klaar. Gelooven is niet een zeker dogmatisch schema als logisch sluitend aanvaarden. Maar gelooven is in de eerste plaats een bezitten, een door genade bezitten van de overwinning. Ook van een overwinnen over de tegenwerpingen van het eigen natuurlijk verstand. En wanneer de denkers en de leiders het elken dag weer moeten erkennen, dat de strijd en de worsteling in hun leven niet ontbreekt, is het dan wonder, dat onze jongemensen vragen hebben?

Daarbij komt nog iets.

Al te dikwijls moeten de jongemensen van sommige leidende personen den indruk krijgen, alsof wij in onzen geloofsinhoud te doen hebben met een systeem dat af is en dat voor verdere uitbreiding niet vatbaar is; alsof wij te doen hebben met een remedie, dat alle vragen en moeilijkheden in een handslag oplost. In zulke gevallen krijgen onze jongemensen wel eens den indruk, dat ouderen geen oog hebben voor de vragen. Zij krijgen den indruk, dat één van twee gevallen moet zijn: of dat zij zelf wel heel erg ongelukkig zijn en van de betekenis van het geloof in het leven nog niets verstaan, of dat die ouderen een zekere gemakkelijheid hebben in het over de vragen heenleven, ook over de vragen, waarmee zij elken dag zitten.

En daarom doet het onzen jongemensen zoo goed, wanneer zij eens iemand ontmoeten, die ten-

minste met hen meevoelen kan, die hun vragen als echte vragen, zij het dan soms ook misschien als vragen van jonge menschen, doorleeft.

Nu ligt er in de goede vraag van een jongmensch voor een oudere steeds ook iets verwikkelds.

Niet opdat hij zichzelf in een zekere hooghartigheid ophaalt en omhoogtrekt aan het feit, dat hij toch maar al die vragen niet heeft, maar wel in dien zin, dat er uit elke ernstige vraag, waarmee een jongmensch tot een oudere komt, blijkt, dat het jongmensch ernstig zoekt, ernstig streeft om het licht te vinden.

En dat te ontdekken is waarlijk vertroostend. Immers wij willen zoo gaarne, dat veel jongemensen vinden het heil en het licht in hun leven.

En de eerste stap op den weg om te vinden is het zoeken en wie zoekt, die vindt.

Nu staat echter onmiddellijk bij de belofte „die zoekt, die vindt“ „en die klopt, dien zal opengedaan worden“.

Dat beteekent ook iets voor het karakter van de rechte vraag.

De vrager, die van het vragen een zekere sport maakt of die vraagt met de bedoeling om eens te laten zien, hoe diepzinnig hij wel denken kan, maakt van de vragen geen ernst.

Misschien wordt hij door zijn vragen gewichtig in de oogen van anderen, misschien brengt hij enkele andere jongemensen aan het twifelen een wijle, misschien scherpt hij zijn intellect door zijn vragen, maar echt en innig vragen doet hij niet.

Wie waarlijk door een vraag is aangegrepen, worstelt met die vraag. Maar wie worstelt met een vraag, komt met zijn vragen ook voor den Troon der Genade.

Daarom zou ik jongemensen, die zoo vol met vragen zitten, in de eerste plaats een wedervraag willen doen en wel deze: „Jongemensen, als gij uw vragen stelt, hebt ge die vragen ook den Heere reeds gedaan en hebt ge reeds licht gezocht bij Hem en bij Zijn Woord?“

Wie zoo echt vraagt, maakt ook werk van zijn vragen. Die lanceert zijn vragen ook niet zoo maar eens bij gelegenheid van een ontmoeting met een oudere, van het bezoek van predikant of ouderling, maar die gaat onderzoeken.

De echte vraag maakt actief.

Vragen is immers willen weten?

En wie wil weten, onderzoekt naarstiglijk bij alle gelegenheden, waar hij denkt iets te kunnen vinden, dat hem een antwoord kan zijn.

En dan weet ook het jongmensch, dat de vragen in de eerste plaats beantwoord worden door het Woord Gods zelve.

Veel te weinig lezen onze jongemensen den

bloed te drinken aan het groote slachtoffer dat God voor hen geslacht heeft. Het spreekt vanzelf dat hier beelddpraak wordt gegeven — uit de derde schildering van de aasvogels en het roofgedierte blijkt dat al heel duidelijk —; niemand zal toch meenen dat het de bedoeling is dat de Israëlieten inderdaad precies zeven jaren brandhout van het slagveld zullen rapen, en inderdaad precies zeven maanden noodig zullen hebben om de lijken te begraven. De bedoeling is alleen dat er enorme massa's wapens op het slagveld zullen achterblijven en talloze gesneuvelden op het terrein van den strijd zullen blijven liggen. Zooals we reeds bij de vergelijking met Openb. 20:7—10 hebben gezien, is de vermelding van „vuur en zwavel“ dan wel als beelddpraak voor de tenuitvoerlegging van het Goddelijk gericht te beschouwen.

Hebben we nu in dit alles de tekening van slechts één enkele gebeurtenis te zien? Gaat het hier slechts over één enkelen, geweldigen veldslag, waarin het leger van Gog vernietigd wordt? Of kunnen we ook denken aan het geheele resultaat wellicht van een reeks van veldslagen? De analogie met andere profetieën pleit ten sterkste voor het laatste. Een sprekend voorbeeld biedt Ezechiël's tijdgenoot Jeremia, die in zijn aankondiging van den „vijand uit het Noorden“ (de Chaldeeën) Jeruzalem's verwoesting en de wegvoering der bewoners teekent als één enkele daad van dien vijand (Jer. 4—6; 8 en 9), terwijl we weten dat het een serie van gebeurtenissen is geweest, waarin de vervulling van deze oordeelsaankondiging een feit geworden is (eerste komst der Chaldeeën en onderwerping van Jojakim, 2 Kon. 24:1; drie jaar later rebellie van Jojakim, gevolgd door een Chaldeeëse strafexpeditie in bond met Arameesche, Moabietische en Ammonietische hulpvrouwen, 2 Kon. 24:2; eerste wegvoering onder Jojachin, 2 Kon. 24:10—16, en eindelijk de tweede wegvoering onder Zedekia, elf jaar later, 2 Kon. 25:2—12).

Welnu, moeten we dus den ondergang van Gog wel in de eerste plaats zien als een militaire catastrofe, en behoeven wij die catastrofe niet te beperken tot één enkele concrete gebeurtenis, maar mogen wij haar zien als resultaat van een reeks van opeenvolgende gebeurtenissen, dan kunnen wij er geen oogenblik aan twifelen, of de hier gegeven tekening beantwoordt aan het historisch wederen van de Syrische macht. Onder de heldhaftige leiding van Judas den Makkabeër en diens opvol-

gers hebben de Joden in een luttel aantal jaren in een reeks van veldslagen, waaronder er intussen zelfs wel een enkele met ongunstigen afloop was, aan de Syrische legers een vernietigende nederlaag toegebracht, die waarlijk wel als een militaire catastrofe mag worden aangeduid. Wij noemen slechts den strijd tegen Apollonius, die zelf sneuvelde en wiens zwaard van dien tijd af door Judas in alle gevechten gebruikt werd, tegen Seron bij Beth-Horon, tegen Gorgias bij Emmaus, waar Judas het vijandelijke kamp innam, tegen Lysias bij Beth-Zur; en dan nog weer later (na den dood van Antiochus Epiphanes) tegen Nikanor bij Kapharsalama en vooral in den tweeden slag bij Beth-Horon, 13 Adar 161 voor Chr., waarin Nikanor zelf sneuvelde, en zijn soldaten bij massa's de wapens wegwierpen en op de vlucht sloegen, maar door de Joden werden achterhaald en afgemaakt; een zege, van zoo enorme betekenis, dat de Joden dien dag voortaan als een gedenkdag, den z.g. Nikanor-dag, vierden. In de korte spanne tijds van 167—161 voor Chr. had alzoo de enorme Syrische macht, niettegenstaande haar geweldige inspanning, het tegen een handjevol Joden moeten afleggen. Voorwaar, hier zien wij het ingrijpen Gods, waardoor aan Gog een verpletterende nederlaag is bereid.

Verschillende andere bijzonderheden bevestigen dit. In Ezech. 38:13 lezen wij hoe Scheba en Dedan en de kooplieden van Tarsis (waaronder we te verstaan hebben Arabieren en Grieksche kolonisten van het Westen) tot den tegen Israël oprukkenden Gog zeggen: „komt gij om buit te buiten? hebt gij uwe vergadering vergaderd om roof te rooven? om zilver en goud weg te voeren, om vee en have weg te nemen, om een grooten buit te buiten?“ Wat dit beteekent, wordt heel aardig in het licht gesteld door het volgende feit: vóór den strijd tegen Gorgias bij Emmaus, was zulk een talrijke troepenmacht tegen Juda opgerukt, en scheen de nederlaag der Joden zoo onafwendbaar, dat zich in het Syrische leger reeds vreemde kooplieden vervoegden ten einde de Joodsche gevangenen die natuurlijk in groote menigte, naar zij verwachtten, zouden worden gemaakt, als slaven te koopen!

Dan vraagt ook onze aandacht, dat deel van Gog's leger uitmaken de Perzen, Mooren en Putteers, benevens Gomer en Togarma (Ezech. 38 vs. 5, 6). De Perzen behoorden tot het gebied der Seleuciden. Hetzelfde geldt wel van Gomer, te

waarborg ten mocht

Hiernit overheid geven, 12 Hoogsten in een w m m van scherming zijde der staat van noch in vating van het verband van het

Nu zal te geven kringen kend. Er zijn. Op G verzet te onze kring aan het

Hoofdz wordt de eigen sou eenheid, in God lig lijkheid n den, dat geef, on plantst, t

En die hoort het gen voor zeggen w Hij komt gaan, ma geen lich weer nie kleeding? gezin. De overbodig nog niet worden. den al w zou make Toch kun aannemen scholen b geven vo verschille bezwaar; schoolga koming i evenwel bezwaar

weten de Ezechiël gen, en a den. Wat is niet v menis of ook tot he Eenige m ook de M eersten (i piërs, de Egypte; c woordig Punt, het Zee tegen komen n de legers heel moei opte heel anderzijds in strijd petijk dat rische leg weet, dat Epiphanes wikkeld e gebied ho ledig aan terventie

Dat Gog Noorden (treffelijk c worden d het Noord van Israël eenige leg tot het H en Babyl Syrische minder, d fisch zelf lag. In he leuciden o van het N de „koning Ook des ting overe uit Ezech terugkeee zitters van

POPULAIR-WETEN - SCHAPPELUKE SCHETSEN

Het Chillasme en het Oude Testament.

XXXVI.

De profetie tegen Gog, Ezechiël 38 en 39.

De eerste vraag, die we nu hebben te behandelen, is deze: of de tekening van Gog's ondergang, zooals we die vinden in Ezech. 38 en 39, beantwoordt aan het historisch wederen van de Syrische macht?

Om die vraag te beantwoorden moeten wij ons eerst goed voor oogen stellen wat hier van Gog's ondergang wordt gezegd. Die ondergang zal het gevolg wezen van een ingrijpen Gods (Ezech. 38 vs. 16—20); maar dat ingrijpen Gods zal niet plaats hebben dan met gebruik van middelen: als zoodanig wordt in de eerste plaats genoemd het zwaard: „want ik zal het zwaard over hem roepen op al mijn bergen, spreekt de Heere HEERE“ (Ezech. 38:21); zelfs ook zóó, dat „het zwaard van een ieder tegen zijn broeder zal zijn“ (zelfde vers). Daarnaast vinden we dan ook nog vermeld pestilentie, overstelpende plasregen, groote hagelsteenen, vuur en zwavel (Ezech. 38:22). In hoofdstuk 39 wordt de ondergang van Gog duidelijk geteekend als een militaire nederlaag: „maar ik zal uwen boog uit uwe linkerhand slaan en ik zal uwe pijlen uit uwe rechterhand doen vallen. Op de bergen Israëls zult gij vallen, gij en al uwe benden, en de volken die met u zijn; ik heb u aan de roofvogelen, aan het gevogelte van allen vleugel en aan het gedierte des velds ter spijs gegeven. Op het open veld zult gij vallen; want ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE“ (Ezech. 39 vs. 3—5). En in de verzen 9—20 wordt dan in een drietal beelden de geweldigheid van die nederlaag geschilderd: eerst op deze wijze, dat de bewoners der Israëlietische steden wel zeven jaar vuur zullen kunnen stoken van het hout der op het slagveld achtergebleven wapenen, schilden en bogen en schachten van spiesen en pijlen; vervolgens aldus, dat er wel zeven maanden noodig zullen zijn om al de lijken der gevallen te begraven; en eindelijk in dier voege, dat aasvogels en roofdieren worden uitgenoodigd om vleesch te eten en

er waarde dan
altijd nog het

boeken, welke
geven.

J. W.

EN
WUS

die onder ons
blijven. De be-
daarover moe-
van het leven
maar ook in
behoort ook
kwam aan de
stelijke Onder-
en werd daar
dr H. Bijleveld.
delijk gemaakt,
naar de juiste
ook tusschen
ding van onze
verband houdt
In hoever heeft
wat heeft de
iddelijk komen
le; het aantal
lichte uren, de
de volkenbond
leiding, school-
enz. enz.

om een goed
omkeeren en
staat. Immers
kind komt ter
van het gezin.
is de liefde.
een betere ver-
er en moeder,
waar de bloed-
ook altijd de
n het gezin op
geestelijke, mo-

andere functie
macht. De staat
En nu wordt
staat daar
levenskringen,
is ook dadelijk
veiligheid ge-

el aantal jaren
onder er intus-
unstigen afloop
vernietigende
wel als een
aangeduid. Wij
lonius, die zelf
en tijd af door
rd, tegen Seron
Enmaus, waar
r, tegen Lysias
r (na den dood
nor bij Kaphar
slag bij Beth-
varia Nikanor
bij massa's de
t sloegen, maar
en afgemaakt;
s, dat de Joden
kdag, den z.g.
panne tijds van
norme Syrische
lige inspanning,
oeten afleggen.
en Gods, waar
nederlaag is

n bevestigen dit.
heba en Dedan
nder we te ver-
sche kolonisten
el oprukkenden
uiten? hebt gij
te rooven? om
ee en have weg
buiten?" Wat
het licht gesteld
jd tegen Gorgias
e troepenmacht
e nederlaag der
in het Syrische
vervoegden ten
e natuurlijk in
n, zouden wor-

dat deel van
Mooren en Pa-
ma (Ezech. 38
het gebied der
van Gomer, te

waarborgd, bescherming, wanneer het in zijn rech-
ten mocht worden bedreigd.

Hiernit volgt, dat het niet tot de taak van de
overheid kan behooren, het kind onderwijs te doen
geven. Dat behoort tot de taak van het gezin.
Hoogstens kan de staat beschermend optreden en
in een wet vastleggen, dat het kind een zeker mini-
mum van onderwijs moet genieten. Dat is dan be-
scherming tegen mogelijke verwaarloozing van de
zijde der ouders. Tot zelf onderwijs geven is de
staat van nature noch gerechtigd, noch geroepen,
noch in staat. En door de principiële onjuiste op-
vatting van een primaire overheidstaak ten opzichte
van het onderwijs, is het recht van de school als
verhand, is het recht van het gezin, is het recht
van het kind in gevaar.

Nu zal het niet gemakkelijk zijn, altijd precies aan
te geven, hoe de rechten van de verschillende
kringen tegenover elkaar moeten worden afgeba-
kend. Er kan een ingrijpen van de staat noodig
zijn. Op dit oogenblik is er b.v. niet meer dat sterke
verzet tegen de leerplicht, dat men vroeger in
onze kringen vond. Er is ook inzake het onderwijs
aan het kind een roeping der overheid.

Hoofdzakelijk blijft, dat principiële vastgehouden
wordt de zuiver Christelijke onderscheiding der
eigen soevereine kringen, met erkenning, dat de
eenheid, de orde van het leven, religieus alleen
in God ligt en dat dit tijdelijke leven de onverander-
lijkheid niet kent; we moeten daarin vastheid vin-
den, dat God ons in Zijn Woord het richtsnoer
geeft, om de vragen, waarvoor het leven ons
plaatst, te kunnen oplossen.

En die vragen kunnen lastig genoeg wezen. Be-
hoort het wel tot de taak van de overheid, te zor-
gen voor een goede ventilatie in de school? Ja,
zeggen we, hier treedt de staat beschermend op.
Hij komt met de bepaling, dat het kind moet school-
gaan, maar waakt nu meteen, dat het kind daar
geen lichamelijke schade lijdt. Mag dan de staat
weer niet zorgen voor schoolvoeding en school-
kleeding? Neen, zeggen we, dat is de taak van het
gezin. De staat, de gemeente mag moeder niet
overbodig maken. Bovendien ook de kinderen, die
nog niet schoolgaan, moeten gevoed en gekleed
worden. Daarom moet nauwkeurig vermeden wor-
den al wat het kind ook maar eenigszins losser
zou maken van de natuurlijke kring van het gezin.
Toch kunnen deze dingen wel een nijpend karakter
aannemen. De gemeenteraad stelt de hoofden der
scholen b.v. in de gelegenheid klompenbons af te
geven voor de kinderen uit arme gezinnen. Op
verschillende plaatsen maakt men daartegen geen
bezwaar; het is in het belang van het regelmatig
schoolgaan en een niet onaangename tegemoet-
koming in de armoede van de ouders. Het komt
evenwel ook voor, dat de onderwijzer principiële
bezwaar heeft in deze vorm van schoolkleeding.

weten de Cimmeriërs, die althans in den tijd van
Ezechiël reeds in Klein-Azië waren binnengedron-
gen, en aan het gebied van Mesech en Tubal grens-
den. Wat we onder Togarma hebben te verstaan,
is niet volkomen zeker; men zoekt het of in Ar-
menie of in Klein-Azië; in ieder geval moet het dan
ook tot het gebied der Seleuciden worden gerekend.
Enige meerdere moeilijkheid levert het op dat
ook de Mooren en Puteërs worden genoemd: de
eersten (in 't Hebreuwsch Koesj) zijn de Ethi-
opiërs, de bewoners van het gebied ten Zuiden van
Egypte; onder de Puteërs verstaat men tegen-
woordig gewoonlijk de bewoners van het land
Punt, het kustland van Abyssinië aan de Rode
Zee tegenover de Zuid-West-spits van Arabië. Hoe
komen nu deze zoover Zuidelijk gelegen volken in
de legers der Seleuciden? Dit is echter niet zoo
heel moeilijk te verstaan, als men weet, dat Ethi-
opië heel dikwijls met Egypte overhoop lag, en dat
anderzijds de Seleuciden voortdurend met Egypte
in strijd verkeerden. Het wordt dan zeer begrip-
pelijk dat zulke Zuidelijke hulpstroepen in de Sy-
rische legers waren geïncorporeerd; vooral als men
weet, dat juist de groote Jodenvijand Antiochus
Epiphanes in felle oorlog met Egypte was ge-
wikkeld en meer dan één veldtocht naar het Nijl-
gebied heeft ondernomen, waarbij het succes vol-
ledig aan zijn zijde was, zoozeer, dat alleen de in-
terventie der Romeinen Egypte redden kon.

Dat Gog geleekend wordt als woonachtig in het
Noorden (Ezech. 38:15; 39:2), past eveneens voor-
treffelijk op de Syrische macht. Ook de Chaldeen
worden door Jeremia aangeduid als de vijand uit
het Noorden, hoewel deze geografisch ten Oosten
van Israël woonden; dit geschiedt dan, omdat de
eenige legerweg van die zijde vanuit het Noorden
tot het Heilige Land toegang gaf (tusschen Israël
en Babel lag de ontoegankelijke woestijn). Voor de
Syrische macht past deze qualificatie zeker niet
minder, daar de Seleucidische residentie geogra-
fisch zelfs inderdaad ten Noorden van Kanaän
lag. In het boek Daniël wordt de dynastie der Se-
leuciden ook voortdurend aangeduid als „de koning
van het Noorden” in tegenstelling met Egypte, daar
de „koning van het Zuiden” genoemd (zie Dan. 11).

Ook deze trek stemt uitnemend met onze opvat-
ting overeen, dat Gog de Seleucidische macht is:
uit Ezech. 38:12. 13 blijkt dat de in hun land
teruggekeerde ballingen worden geleekend als be-
zitters van „vee en have”, „zilver en goud”, waar-

Maar de ouders nemen hem dat kwalijk en zenden
hun kinderen naar een andere school, waar wel
klompenbons verstrekt worden. Dat zijn voor het
betrokken hoofd moeilijke dingen. Immers, niet
overal is de diaconie in staat, hier de noodige hulp
te bieden. Men kan ook overwegen, dat het toch
maar beter is, dat de kinderen met gemeente-
klompen van Christelijk onderwijs genieten dan dat
ze door gemis aan beslistheid der ouders naar de
Openbare school gaan. Veel hangt hier ook af van
de wijze, waarop het gebeurt. Hoe minder hier
het gezin wordt uitgeschakeld, hoe beter. 't Geldt
ook hier weer, over het beginsel zijn we het wel
eens, maar de nadere uitwerking is moeilijk, ook
van plaatselijke omstandigheden afhankelijk.

Mr Bijleveld haalde het woord aan van Dr Kuyper:
De staat mag alleen een noodverband leggen. Blijft
de vraag: Wanneer doet de nood zich voor?

Gr.

G. MEIMA.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

Het Gereformeerd kerkelijk leven in Hongarije.

1.

Sinds „De Hongaarsche Heraut” ophield te be-
staan zijn de berichten in verband met het Hon-
gaarsch Gereformeerd kerkelijk leven in de Neder-
landsche Christelijke pers schaarscher geworden.
De belangstelling is echter, naar het mij voorkomt,
niet minder. Af en toe krijg ik nog steeds opmer-
kingen, die de stopzetting van „De Hongaarsche
Heraut” veroordeelen en de wederoprichting er-
van proponeeren.

Dit laatste zou echter niet meer mogelijk zijn.
Verschillende moeilijkheden staan nu in den weg.
En juist met het oog hierop tracht ik mijn doel
op een andere wijze te bereiken, n.l. door plaatsing
van artikelen in „De Reformatie”, welke mogelijk-
heid voor mij door Prof. Waterink is geopend, die
tijdens zijn verblijf onlangs te Budapest ook tijd
en gelegenheid zocht, om het Hongaarsch Gerefor-
meerd kerkelijk leven door persoonlijke kennis-
making en besprekingen van wat dichter bij te
kennen.

Met een dankbaar hart maak ik dus gebruik van
deze uitnemende gelegenheid en ben bereid om
voortaan regelmatig artikelen voor „De Reformatie”
te zenden, die de verschillende gebeurtenissen, de
meest betekenisvolle gegevens uit het leven der
Hongaarsche kerken kort, objectief en principiële
zullen behandelen.

van nog al wat „buit” te halen is. Deze teekening
wijst ongetwijfeld naar den Syrischen tijd, waarin
de Joden zoo langzamerhand weer in goeden doen
waren gekomen, in tegenstelling met de Perzische
periode, waarin de toestand over het algemeen
niet zoo rooskleurig was (men denke aan Nehemia!).

En nu dan nog ten slotte een punt van gewicht:
dat in Ezech. 39:6 gesproken wordt van een vuur
dat God zal zenden in Magog, dat wil dus zeggen
in het eigen grondgebied van Gog zelf. We hebben
daarop reeds de aandacht gevestigd bij de ver-
gelijking met Openb. 20:7-10. Naast de gewel-
dige nederlaag die Gog lijdt in het land van Israël,
is hier sprake van een tweede ramp, die Gog in
zijn eigen grondgebied treft. Men heeft de meening
verdedigd, dat dit een invoegeel zou zijn, omdat
overigens voortdurend van de catastrofe op Is-
raëlietisch grondgebied gesproken wordt; maar dat
is zeker niet gerechtvaardigd. Wel is juist, wat
men ook heeft opgemerkt, dat „vuur” hier niet
moet verstaan worden van „vuur uit den hemel”,
zooals in 1 Kon. 18:38 en 2 Kon. 1:10, 12;
maar dat we hier, evenals in Am. 1:4, 7, 10, 12,
14; 2:2, 5 te doen hebben met een beeld voor het
Goddelijk oordeel, dat Gog treffen zal. Vinden wij
nu de historische vervulling daarvan ook in de
dagen van Antiochus Epiphanes? Laat het an-
woord daarop gegeven worden door een Romeinsch
geschiedschrijver, Tacitus, die van Antiochus Epi-
phanes zegt dat hij zijn best had gedaan om aan
de Joden hun bijgeloof te ontnemen en hen de
Grieksche zeden bij te brengen, maar daarin door
den oorlog tegen de Parthen werd verhinderd. Wij
zien hier heel duidelijk dat er naast de geduchte
nederlagen welke de legers van de Syriërs in
Palestina hebben geleden nog een tweede factor
in het spel is geweest, een factor van zó groot
belang dat die door Tacitus zelfs als de eenige
wordt genoemd. Nu is dit laatste ongetwijfeld aan
niets dan booze partijdigheid te wijten; een ge-
schiedschrijver, die het Joodsche volk als een „aller-
afschuwelijkst volk” betitelt, heeft natuurlijk niet
willen erkennen, dat het ook door zijn eigen held-
haftigen tegenstand de plannen van Antiochus ver-
ijdeld heeft; maar hij zal wel gelijk hebben, in zoo-
verre dat ook in den oorlog met de Parthen een
gevoelige tegenslag Antiochus trof. Dat is het vuur
dat God in Magog zendt. Want de Parthen, die
omstreeks 250 voor Chr. een machtig rijk hadden
gesticht, dat zich van den Eufrat tot aan den

De kerkelijke toestanden in het algemeen.

Wat nu de kerkelijke toestanden in het algemeen
betreft kunnen wij ze karakteriseeren als volgt:
Geestelijk staat het kerkelijk leven in het teeken
van den gezegenden vooruitgang, maar financieel
is de toestand werkelijk zeer droevig.

Naar men weet is Hongarije ook een agrarisch
land, waar de gevolgen van de internationale eco-
nomische malaise dubbel zwaar te voelen zijn.
En aangezien de Gereformeerden in Hongarije be-
halve adel en intelligentie, bijna uitsluitend boeren
zijn, moeten de Gereformeerde kerken en scholen
ook er onder lijden, want hun budget is zeer on-
zeker geworden en de tractementen der predikanten
en het salaris der onderwijzers wordt soms maan-
den lang niet uitbetaald. En aangezien de prijzen
der agrarische producten ongekend laag zijn en
nog verdere daling te verwachten is, hebben de
kerken en scholen weinig hoop om haar budget
binnen afzienbaren tijd in evenwicht te kunnen
brengen. In Hongarije worden n.l. zowel de predi-
kanten als de onderwijzers der Christelijke scholen,
die bij ons altijd tegelijk kerkelijke scholen zijn,
grootendeels in naturalibus, d.w.z. in tarwe, graan
mais, wijn enz. betaald. In de meeste plaatsen
krijgen zij ook, in plaats van geld, landbouwgrond,
dien zij dan of zelf moeten laten bebouwen, of
in pacht geven, opdat zij uit de producten er van
zouden kunnen leven.

Hetzelfde is het geval met de Geref. middelbare
scholen en hoogeschoolen. De meesten onder haar
hebben landgoederen, door testamentaire beschik-
king van een of anderen erfzater geërfd, maar de
pachters kunnen niet betalen, of willen alleen de
heeft betalen, van wat zij b.v. nog vier of vijf jaar
geleden hebben betaald. Zelfs zijn er reeds gevallen
voorgekomen, dat de kerken en scholen haar land-
goed of landbouwgrond voor geen prijs konden
verpachten, om de eenvoudige reden, dat de men-
schen het risico niet meer op zich durven nemen.
De Geref. Theol. Hoogeschool van Sárospatak, waar
overigens ook een Geref. gymnasium en een kweek-
school voor onderwijzers te vinden zijn, leeft ge-
deeltelijk uit den wijn. Zij heeft n.l. in het be-
roemde Tokajer wijngebied groote wijngaarden, nog
in den tijd van vorst Georg Rákóczi II gekregen
en zoolang de beroemde en fijne „Tokajer wijn”
nog hooge prijzen had, heeft de hoogeschool den
inhoud van hare reusachtige kelders van jaar tot
jaar voor goede prijzen kunnen verkoopen. Maar
nu zijn de prijzen van de beste wijnen ook enorm
gedaald. De hoogeschool kan tegenwoordig zelfs
de helft er van niet meer krijgen en wat nog erger
is, zij kan hare beroemde wijnen „überhaupt” niet
verkoopen. De kelders zijn vol, de onkosten van
het bebouwen der wijnbergen zijn enorm, het tekort
wordt steeds grooter en de hoogeschool kan de
professoren, leeraars enz. moeilijk betalen.

Indus, en van de Kaspische Zee tot aan den In-
dischen Oceaan uitstrecte, waren op de Oostelijke
grenzen van het Syrische rijk geduchte tegenstan-
ders der Seleuciden, en verontrustten het voort-
durend door hun invallen, evenals in later tijd het
Romeinsche rijk. En in dit verband is ook uit-
nemend verklaarbaar, dat nevens Magog in Ezech.
39:6 ook nog genoemd worden „degenen die in
de eilanden zeker wonen”. Gewoonlijk zijn in het
Oude Testament onder de „eilanden” te verstaan
de Grieksch-Klein-Aziatische kustgebieden met den
Griekschen archipel; doch in verband met de be-
schrijving van Gog's geografische ligging (men denke
aan Mesech en Tubal) is het waarschijnlijk, dat
we hier eer aan het kustgebied van de Zwarte en
de Kaspische Zee te denken hebben. Men houde
wel in het oog dat het Hebreuwsche „eilanden”
niet, zooals bij ons, beteekent land dat geheel en
al door water omringd is, maar land, dat vlak aan
het water ligt. De Parthen bereikten juist deze
kustgebieden van de Zwarte en Kaspische Zee,
waarvan de bewoners zich overigens „zeker” waan-
den, als liggende buiten het terrein waarop in den
regel de veldslagen in de oude Oostersche wereld
geleverd werden.

Men ziet, al deze gegevens uit den inhoud van
onze hoofdstukken kloppen uitnemend op ons te
voren gevonden resultaat, dat onder Gog niet anders
dan de Syrische macht kan verstaan worden, welke
vooral in Antiochus Epiphanes zich zoo fel tegen
Israël heeft gekant, maar toen ook zoo geducht
heeft moeten ondervinden dat er een God is, die
zijn volk beschut en bewaart.

Nu blijft er in deze hoofdstukken nog één vraag-
punt over, dat we niet behandeld hebben: in Ezech.
38:17 wordt van Gog gesproken als een macht
waarvan de HEERE in het verleden reeds door den
dienst zijner knechten, de profeten Israëls, jaren
lang geprofeteerd heeft; maar wij hebben buiten
Ezech. 38 en 39 in het geheele Oude Testament
geen enkele profetie, waarin de naam van Gog ge-
noemd wordt. Dit stelt ons voor een zeer moeilijke
kwestie, die wij wel zouden kunnen laten rusten,
omdat ze op het resultaat waartoe we kwamen
van geen invloed is; want dit vraagstuk blijft be-
staan, hoe men ook over Gog denkt. Maar wij willen
ons aan de bespreking van dit punt niet onttrekken;
dat moeten we dan evenwel reserveeren voor een
volgende schets.

G. Ch. AALDERS.